

Jeszcze teraz często uważa się, że ryś poluje na drobną zdobycz: zające, kuraki leśne czy gryzonie. Tymczasem podstawę jego diety stanowią dzikie ssaki kopytne: sarny (ponad 90 proc.) i jelenie (przede wszystkim cielaki). Samice prowadzące młode, aby zaspokoić ich zapotrzebowanie pokarmowe, zabijają jedną dużą ofiarę średnio co dwa dni, pojedyncze samce raz na pięć dni, natomiast młodociane, niedoświadczone jeszcze osobniki – rzadziej niż raz w tygodniu. Rysie nie skaczą z konarów drzew na zdobycz, tylko polują z podchodu, podkradając się jak najbliżej. Dopiero wtedy błyskawicznie atakują. Dystans pogoni jest stosunkowo krótki, wynosi w większości przypadków tylko 20-50 metrów. Sukces łowiecki rysia nie jest wysoki i np. w przypadku polowania na sarny udaje mu się to raz na 4-5 ataków.

Po udanym polowaniu zdobycz jest dokładnie chowana – ryś przykrywa ją liśćmi, ściółką lub śniegiem, a nieraz przeciąga w bezpieczne miejsce: pod pień zwalonego drzewa, wykrot, zwisające nisko gałęzie świerka lub gęste zarośla. Jeżeli nie jest niepokojony, ryś przebywa przy ofierze przez kilkanaście dni, zjadając ją do końca, tak że pozostają tylko głowa, skóra, kości kończyn i kręgosłup. Większość zdobyczy rysie jest wykorzystywana przez różne inne gatunki zwierząt, z których najczęściej stwierdzano dziki, wilki, niedźwiedzie, kruki i lisy.

There is a prevailing belief that the lynx hunts small animals: hares, large forest birds, and rodents. Yet the lynx's basic diet is wild hoofed mammals: roe deer (over 90%) and deer (especially young). The females with the young kill one large prey on average every other day to cover the family's nutritive requirements, lone males one every five days, and younger, still unexperienced individuals, less often than one a week. Lynxes don't jump down on their prey from tree branches, but hunt by stalking, stealing as close as possible. Only from such a distance would they attack. The length of the chase is relatively short, and in most cases does not exceed 20-50 m (65-165 ft). The hunting success ratio of the lynx is not high, and when hunting roe deer, for example, the predator is successful once in every four or five attempts.

After a successful hunt, the prey is carefully hidden, as the lynx covers it with leaves, litter, or snow, and often drags it to a safe place: under the trunk of a fallen tree, into a hollow, below the low hanging boughs of a spruce, or into a dense thicket. Unless disturbed, the lynx remains around the carcass for several days, eating it up so that only the head, hide, limb bones and the backbone are left. Most lynx prey becomes food for other animal species, with wild boars, wolves, bears, ravens, and foxes among those most frequently seen around it.

Wrogów naturalnych ryś prawie nie ma, a główna śmiertelność ma miejsce w okresie młodocianym. Obecnie jednak największym wrogiem rysia jest człowiek. Badania w Puszczy Białowieskiej i Karpatach wykazały, że ponad 70 proc. śmiertelności dorosłych rysie spowodowane jest przez kłusownictwo, głównie wnykarstwo. Drugim poważnym czynnikiem, też będącym wynikiem aktywności człowieka, jest śmiertelność na szlakach komunikacyjnych (drogi, linie kolejowe). Powinniśmy odpowiednio wcześniej zadbać, aby budowane drogi, które będą przecinały większe kompleksy leśne będące ostatnimi ostojami rysie, miały zbudowane w strategicznych miejscach odpowiednio szerokie przejścia dla zwierząt. Pozwoli to uniknąć rozbicia już małej populacji rysia na jeszcze mniejsze, izolowane od siebie fragmenty. Taka bowiem sytuacja stanowi pierwszy krok do całkowitego wyginięcia nie tylko rysie, ale i innych dużych drapieżników: niedźwiedzi i wilków, które mają ogromne wymagania przestrzenne.

Ktoś bowiem kiedyś pięknie powiedział, że o poziomie społeczeństwa i wzajemnym stosunku ludzi do samych siebie świadczy stosunek do dużych drapieżników, przez wieki uważanych przez nas za wrogów. ■

The lynx has hardly any natural enemies, and its greatest mortality comes in its youth. The worst contemporary enemy of the lynx is humans. Research conducted in the Białowieska Forest and Carpathians proved that more than 70% of adult lynx morbidity results from poaching, mostly trapping. The other important factor in its morbidity, also a result of human activity, comes from deaths on transport routes (roads, train lines). We should have made sure earlier that the roads we built across the major woods that are the habitats of the lynx had sufficiently broad animal passages built in strategic places. This would have made it possible to avoid the already small lynx population breaking into even smaller mutually isolated fragments. Such a state of affairs is the first step to absolute extinction, not only of lynxes, but also of the other large predators – bears and wolves – whose spatial requirements are huge.

As someone strikingly remarked: it is the attitude to the large predators, for centuries considered our enemies, that shows the level of the society and the mutual attitude between people. ■

